

УДК 784.1:792.7:7.08:7.03

*Дондик Оксана Іванівна,
заслужена артистка України,
старший викладач кафедри академічного
хорового та інструментального мистецтва
Київського національного університету
культури і мистецтв
dondikoi@ukr.net*

ТРАНСФОРМАЦІЯ АУДІО-ВІЗУАЛЬНИХ ПАРАМЕТРІВ СЦЕНІЧНОГО ПРОСТОРУ В МИСТЕЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ АКАДЕМІЧНОГО КАМЕРНОГО ХОРУ «ХРЕЩАТИК»

***Мета роботи.** Дослідження спрямоване на висвітлення феномену трансформації аудіо-візуальних параметрів сценічного простору як важливої складової концертної діяльності Академічного камерного хору «Хрещатик». **Методологія дослідження** ґрунтується на застосуванні універсальних наукових методів: індукції, дедуції, аналізу, синтезу, структурного та компаративного аналізу, систематизації, узагальнення, використання яких дає змогу детально простежити різні аспекти досліджуваної проблематики й аргументовано узагальнити результати дослідження у відповідних висновках. **Наукова новизна** роботи полягає у розширенні уявлень стосовно поліваріантних можливостей мистецької трансформації аудіо-візуальних параметрів сценічного простору, як вияву інтерпретаційно-новаційних тенденцій, притаманних сучасному українському камерно-хоровому виконавству, що актуалізовані у концертній діяльності Академічного камерного хору «Хрещатик». **Висновки.** На основі проведеного аналізу доведено, що невід'ємною складовою творчої діяльності Академічного камерного хору «Хрещатик» постає трансформація аудіо-візуальних параметрів сценічного простору. Уособлюючи потужний новаційно-еволюційний фактор у процесі розвитку сучасного вітчизняного хорового виконавства, вона постає фундаментальною основою мистецької діяльності Академічного камерного хору «Хрещатик», характеризуючи експериментальні пошуки керівництва колективу, режисерів-постановників та артистів хору, спрямовані у площину творчого осягнення й переосмислення різножанрової музично-сценічної інформації, запрограмованої у музичних артефактах різних епох та жанрово-стильових напрямків.*

Ключові слова: сучасне українське хорове виконавство, концертна діяльність Академічного камерного хору «Хрещатик», трансформація аудіо-візуальних параметрів сценічного простору, експериментальні аспекти сучасної концертної практики.

Дондик Оксана Іванівна, заслуженая артистка Украины, старший преподаватель кафедры академического хорового и инструментального искусства Киевского национального университета культуры и искусств

Трансформация аудио-визуальных параметров сценического пространства в художественной деятельности Академического камерного хора «Крещатик»

***Цель работы.** Исследование направлено на выявление феномена трансформации аудио-визуальных параметров сценического пространства, как важной составляющей концертной деятельности Академического камерного хора «Крещатик». **Методология исследования** базируется на использовании универсальных научных методов: индукции, дедуции, анализа, синтеза, структурного и компаративного анализа, систематизации,*

обобщения. Их использование позволяет детально проследить разные аспекты проблематики, которые исследуются, и аргументировано обобщить результаты исследования в соответствующих выводах. **Научная новизна** публикации заключается в расширении представлений относительно поливариантных возможностей художественной трансформации аудио-визуальных параметров сценического пространства, как проявления интерпретационно-новаторских тенденций свойственных современному украинскому камерно-хоровому исполнительству, которые актуализированы в концертной деятельности Академического камерного хора «Крещатик». **Выводы.** На основе проведенного анализа доказано, что неотъемлемой составляющей творческой деятельности Академического камерного хора «Крещатик» является трансформация аудио-визуальных параметров сценического пространства. Олицетворяя мощный новационно-эволюционный фактор в процессе развития современного отечественного хорового исполнительства, она осуществляет роль фундаментальной основы художественной деятельности Академического камерного хора «Крещатик», характеризуя экспериментальные поиски руководства коллектива, режисеров-постановщиков и артистов хора, направленные в плоскость творческого осмысления и переосмысления разножанровой музыкально-сценической информации, которая запрограммированной в музыкальных артефактах разных эпох и жанрово-стилевых направлений.

Ключевые слова: современное украинское хоровое исполнительство, концертная деятельность Академического камерного хора «Крещатик», трансформация аудио-визуальных параметров сценического пространства, экспериментальные аспекты современной концертной практики современной концертной практики.

Dondyk Oksana, Honored Artist of Ukraine, Senior lecturer of the Academic Choral and Instrumental Art Department, Kyiv National University of Culture and Arts

Transformation of the audio-visual parameters of the stage space in the artistic activities of the Academic Chamber Choir “Khreschatyk”

Purpose of Article. The study aims to research the introduction of the phenomenon of transformation of the audio-visual parameters of stage space as an essential part of the artistic activities of the Academic Chamber Choir “Khreschatyk.” **The methodology** of the research is based on using the universal scientific methods, such as induction, deduction, analysis, synthesis, structural and comparative analysis, systematization and summarizing. The use of the mentioned techniques allows to see the different aspects of the problems in details and gives an opportunity to synthesize reasonably the research results in the relevant findings. **Scientific novelty** of the work consists in expanding the concepts about the multivariate opportunities of the artistic transformation of the audio-visual parameters of stage space, as the expression of the interpretation and innovation tendencies, relating to modern Ukrainian chamber and choral performance, which are actualized in the concerts of the Academic Chamber Choir “Khreschatyk.” **Conclusions.** The conducted analysis has proved that transformation of the audio-visual parameters of stage space is an inherent part of the artistic activities of the Academic Chamber Choir “Khreschatyk.” Personifying the powerful innovation and evolution factor in the development of modern national choral performance, this transformation is the fundamental basis of the artistic activities of the Academic Chamber Choir “Khreschatyk.” Also, it characterizes the experimental search of the management team, producers, and choir singers, which are directed at comprehending and rethinking of different genres of music and stage information, programming in musical artifacts of different ages and style and stylistic directions.

Key words: modern Ukrainian choral performance; concerts of the Academic Chamber Choir “Khreschatyk”; the transformation of the audio-visual parameters of stage space; experimental aspects of modern concert practice.

Актуальність теми дослідження. Активний розвиток сучасного українського хорового виконавства, актуалізований в його різних жанрово-стильових напрямках, спонукає до висвітлення теоретико-методологічних питань, обумовлених нагальними потребами актуальної концертно-сценічної практики. Одним із них постає з'ясування особливостей мистецької трансформації аудіо-візуальних параметрів сценічного простору у виконавській діяльності вітчизняних камерно-хорових колективів.

Основою для викладених у статті міркувань є аналіз виконавської діяльності Академічного камерного хору «Хрещатик», здійснений на ґрунті авторських спостережень, пов'язаних з визначними досягненнями цього колективу на різних етапах його творчої діяльності (з 1994 по 2017 рр.).

Мета дослідження полягає у висвітленні аудіо-візуальних сценічних параметрів і пов'язаних з ними інтерпретаційно-новаційних тенденцій сучасного українського камерно-хорового виконавства (на прикладі концертної діяльності Академічного камерного хору «Хрещатик»).

Окреслена мета передбачає вирішення наступних завдань:

- охарактеризувати стан досліджуваної проблематики;
- окреслити специфіку концертної діяльності Академічного камерного хору «Хрещатик»;
- проаналізувати аудіо-візуальні сценічні параметри, як важливий інтерпретаційно-новаційний фактор концертної діяльності Академічного камерного хору «Хрещатик».

Аналіз досліджень і публікацій. Як засвідчує досвід наукових досліджень, пов'язаних із висвітленням різних аспектів хорознавчої проблематики, більшість праць вітчизняних та зарубіжних науковців присвячено з'ясуванню питань, окреслених акустичною природою вокально-ансамблевого та хорового звучання, його психофізичною та суспільно-історичною парадигмою.

У зв'язку з цим, показовим є науковий підхід до вивчення акустичних феноменів ансамблево-хорової практики, репрезентований у працях видатного українського вченого-музикознавця і теоретика А. Лащенко, який значну увагу приділяв осягненню категорій *одиночного* та *загального* як різних, і водночас, взаємопов'язаних тембрально-акустичних факторів у процесі розгортання хорової континуальності.

Вказана обставина видається особливо важливою, з огляду на те, що тривалий час у вітчизняному хорознавстві існувала певна суперечність щодо трактування хорової звучності, актуалізована у площині двох діаметрально-протилежних оціночних тенденцій – від абсолютизації реєстрово-акустичних властивостей звуку до повної нівеляції значення звукової образності як цілком автономного чинника музично-хорової творчості. Так, наприклад, якщо П. Чесноков [11] вважав, що лише врівноваженість і злитність як ідеальне втілення ансамблевої звучності вирішують основні проблеми хорового співу, то К. Пігров [9] наполягав на тому, що коли він працює над інтонацією, то це і є головне, а все інше приходить саме собою. Навряд чи можна кожному з висловлених позицій вважати цілком вичерпною і універсальною.

Доцільніше було б трактувати вказані аспекти з позиції тези А. Лащенка – «Звук – це і фізичне явище, і відчуття» [7, 115]. Вона виводить феномен хорової звучності в дві площини - *об'єктивну*, що характеризує реєстрову акустичну специфіку хорової тканини і *суб'єктивну*, котра визначає оціночні критерії певної слухацької аудиторії та індивідуальне сприйняття слухачами вокально-технічних прийомів і засобів і процесі ансамблево-групового творення, трактованого як синтез індивідуальних поліваріантних тембрально-реєстрових співвідношень узагальнених в площині певного художнього задуму. Аналогічний підхід до трактування вокально-хорових феноменів знаходимо в працях О. Бенч-Шокало [1], П. Ковалика [4], Т. Коробки [5], А. Мартинюк [8], Ю. Ткач [10].

Втім, незважаючи на те, що чимало аспектів, пов'язаних зі специфікою традиційного та сучасного хорового виконавства було досліджено вказаними науковцями, слід констатувати, що й до цього часу недостатньо простеженими залишаються важливі технічні моменти, пов'язанні з музично-драматургічною та сценічно-театральною специфікою камерного хорового виконавства. Саме це і доводить актуальність даної публікації.

Виклад основного матеріалу. Навряд чи хтось стане заперечувати, що мистецтво в усі часи розвивається на перетині традиційності і новаторства. Від глибини аналітичного і семантико-лексичного обґрунтування варіантів взаємодії цих діаметрально-протилежних, і водночас, парадоксально взаємодоповнюючих складових залежить мистецька цінність будь-якої художньої інтерпретації.

Інтерпретаційні алгоритми, котрі формуються у процесі аналітично-підготовчої та репетиційної роботи апріорі передбачають унікальність, й водночас, оригінальність підходів до трактування різноманітних сценічних параметрів. Це обумовлює необхідність врахування гнучкого взаємозв'язку між змістом і формою, жанром і його переосмисленням в залежності від певної виконавської концепції.

Вказана взаємозалежність характеризується сформованою ще в епоху античності розгалуженою естетико-категоріальною системою щодо оцінки різноманітних мистецьких феноменів, яка не втратила свого значення й до сьогодні.

Одним із найцікавіших аспектів її практичного застосування постає з'ясування особливостей та умов трансформації певних естетичних факторів, в залежності від ситуаційного контексту їх використання та взаємодії.

Яскравим прикладом цього постає мистецько-сценічна діяльність у її різноманітних різновидах: як театральній, так і оперній та концертно-сценічній, і зокрема, хоровій.

З огляду на це, визначимо, насамперед, основні мистецькі параметри сценічного простору, в межах яких, зазвичай, розгортається концертна діяльність більшості сучасних вітчизняних хорових колективів. До них слід віднести, насамперед, акустичні параметри, пов'язані архітектурними особливостями приміщень, у яких відбувається концертні виступи. При цьому,

безумовно, важливим фактором слід вважати час будівництва певної концертної зали, або ж аудиторного простору який здійснює її функції.

Виходячи з практичного досвіду різних сфер музичного виконавства, є підстави стверджувати, що кращими акустичними властивостями, як правило, характеризуються приміщення, споруджені не пізніше XVIII - XIX ст., тобто у ті часи, коли традиційно визначальними принципами побудови офіційних та суспільно-значимих будівель були незмінні з часів античності стародавні храмові пропорції, відповідні православним, католицьким та протестантським сакральньо-архітектурним традиціям.

Натомість, більшість вітчизняних концертних залів радянського періоду, особливо 60–90 рр. XX ст., як відомо, здебільшого, не відзначаються оптимальними акустичними параметрами. Це об'єктивно створює неабиякі труднощі для ансамблево-камерних вокальних та хорових колективів, і має неодмінно враховуватися їх керівниками і диригентами. Це ж саме відноситься й до старовинних акустично придатних будівель, які зазнали у свій час руйнацій, і згодом були відреставровані без врахування належних акустичних пропорцій.

Врахування відповідних параметрів у кожному конкретному випадку потребує від диригента-хормейстера неабиякого досвіду і майстерності. З цією метою в практиці більшості концертних колективів запроваджено використання спеціальних акустичних проб (sound check), які дають змогу попередньо спрогнозувати реальне звучання, і за необхідності, внести заздалегідь, ще до початку концерту, відповідні корективи.

Не менш важливими факторами сучасного хорового виконавства постають візуальні параметри сценічного простору. Їх поліваріантне застосування і творча трансформація набули виключно важливого значення зі зміною класичної парадигми хорового виконавства на сучасну – відповідну новітнім принципам мистецького синтезу, сформованим на хвилі експериментальних творчих пошуків різних диригентів-хормейстерів.

Потужний імпульс в утвердженні синтезу акустичних та візуальних параметрів сучасного хорового виконавства надала концертна діяльність видатних українських камерних колективів, одним з яких, без сумніву, є Академічний камерний хор «Хрещатик».

Ще від початку створення «Хрещатика» його керівництво з ентузіазмом і наполегливістю обрало курс на поступове оновлення традиційних параметрів академічного хорового виконавства за рахунок застосування принципово нових засобів виразності. І йдеться не лише про виконання сучасних творів, але й уславлених шедеврів європейської класики.

Так, зокрема, на концерті, присвяченому 10-річчю створення колективу, який відбувся у колонному залі ім. М. В. Лисенка Національної філармонії України у грудні 2004 р., засновник і тодішній керівник Академічного камерного хору «Хрещатик» Л. В. Бухонська під час виконання славетного твору О. Лассо «ЕCHO» розташувала хор у вигляді складної геометричної композиції, яка складалася з основного нижнього ряду хористів та декількох

симетрично вибудованих (на спеціальних платформах над ним) квартетів-«ромбів». Таке незвичайне новаторське розташування, в поєднанні з бездоганим ансамблево-хоровим звучанням створило унікальний акустичний ефект відлуння, котрий якнайкраще відповідав бароковій драматургії мініатюри О. Лассо.

Згодом, коли «Хрещатик» очолив П.П.Струць, тенденція до оригінальних і сміливих експериментів в площині акустично-візуальних новацій значно активізувалася. Це знайшло відображення у появі складних сценічно-хорових мистецьких проєктів, здійснюваних у різний час за участі професійних режисерів-постановників, декораторів і хореографів.

У зв'язку з цим, слід нагадати, що діяльність хору «Хрещатик» розгортається відразу в декількох різних напрямках творчої актуалізації. Вони включають у себе й різноманітні концерти класичного спрямування, і специфічно-фольклорну сферу, і різноманітні творчі прем'єри й презентації сучасних українських та зарубіжних композиторів.

Значну частину творчих відкриттів хору «Хрещатик» складає сфера експериментально-концертної діяльності, спрямованої на освоєння і оригінальне переосмислення принципово нових жанрово-стильових ареалів, і зокрема сфери, пов'язаної з напрямком естрадної, джазової музики.

До таких квазі-театральних ансамблево-хорових спектаклів слід, насамперед, віднести блискучі мистецькі проєкти хору «Хрещатик» – «Шлягери» та «Шлягери звідусіль, які характеризуються складним аудіо-візуальним алгоритмом насиченого сценічного дійства.

Важливим фактором його творчої актуалізації постає ретельно структурований розподіл відібраного нотного матеріалу за жанровими та стильовими параметрами, обумовленими основною мистецькою ідеєю проєкту: програма має бути відомою і бути «на слуху» у глядачів, викликаючи в їх уяві приємні спогади й позитивні образні асоціації [2; 3].

За таким же принципом хором «Хрещатик» було згодом реалізовано розгорнуті театральні-сценічні композиції вибудовані на Різдвяній та Пасхальній християнській сюжетиці. Характерно, що в усіх згаданих виступах аудіо-візуальні параметри були чітко скоординовані з поліваріантним співвідношенням хорових, ансамблевих та сольних номерів-епізодів, які в сукупності формують складну музично-драматургічну архітектоніку [3].

Вказана тенденція виразно простежується і в одному з найновіших творчих досягнень колективу – прем'єрній постановці «Намисто красних пісень», яка з успіхом відбулася 11 листопада 2016 р. в концертному залі Київського будинку вчителя, і невдовзі, 9 лютого 2017 р., була повторена в приміщенні Будинку актору.

Ідея проєкту полягала в сучасному прочитанні, здавалося б, давно і добре відомих народних пісень, які й до сьогодні не втратили своєї мистецької цінності. З цією метою координаторами проєкту було відібрано найкращі зразки українського мелосу, зокрема, такі відомі пісні як «Цвіте терен», «Ой, чий то кінь стоїть», «Туман яром», «Гиля, гиля сірі гуси» та інші.

До роботи над їх мистецьким опрацюванням було залучено визначних сучасних композиторів: Ганну Гаврилець, Андрія Бондаренка, Вікторію Тормахову та Олену Орлову, які під новим кутом поглянули на музично-образні параметри народнопісенної сюжетики. Так, зокрема, Г. Гаврилець зробила аранжування у притаманному тільки для неї композиторському стилі – її «Цвіте терен» захопив слухачів яскравими підголосками та притаманними тільки для неї модуляціями.

Натомість, А. Бондаренко вразив дещо іншим й, водночас, цілком оригінальним підходом. Його аранжування – це елітарна музика з напрочуд тонким смаком, майстерно оздоблена незвичайними метро-ритмічними зіставленнями та несподіваними ладо-інтонаційними поліваріантними комбінаціями тематичного матеріалу.

Поряд з цим, не меншої уваги заслуговують твори О. Тормахової, які, вочевидь, характеризують незвичайну композиторську техніку. Її на диво об'ємні за тембрально-акустичним наповненням аранжування створюють цікавий стереоефект, враження ніби знаходишся у 3D.

Аранжування О. Орлової – це дуже вдале поєднання народної пісні і джазового стилю. У її композиціях хор перетворився на монолітний джазовий ансамбль, котрий однаково відчував складний синкопований ритм та модерну стилістику виконання.

Драматургія спектаклю, відповідно задуму керівників проекту, сформована за принципом чергування веселих, ліричних та драматичних пісень. На початку концерту яскраво й бурхливо прозвучала всесвітньо znana «Маруся». Цей оптимістичний, сонячний старт надав виконавцям і слухачам потужний заряд позитивного сприйняття та легкості. А далі, майже кожна пісня звучала про кохання, таке різне й парадоксально суперечливе: сумне, трагічне, щасливе. Лірико-драматичною кульмінацією вистави стали обробки О. Некрасова «Сива зозуленька» та Г. Гаврилець «Ой полечко, поле». В першій з них дівчина шукає свого коханого і не може знайти, а друга – це пісня-плач, в якій тужливо змальовується трагічна загибель козаків.

Однак, життя на цьому не закінчується, є інші долі, інші історії. Вони віддзеркалилися у другій половині концерту, побудованій на чергуванні контрастних творів, в якій кодою є, все ж таки, народний український гумор та жарти.

Жартівливою квінтесенцією спектаклю постає пісня «Як служив би я у пана» (обр. О. Орлової). Здійснюючи функцію блискучого фіналу, вона, фактично, вибудовує діаметрально протилежний контраст до першої лірико-драматичної кульмінації спектаклю, містячи в собі іншу нову якість – надію на оптимізм та життєствердність.

Визначальну роль у формуванні такого складного драматургічного алгоритму відіграла копітка робота режисера й постановника-хореографа проекту – Анастасії Гнатюк. Вона не тільки підбрала драматургічну послідовність у творах, а й зробила справжній спектакль.

Кожен номер був сценічно продуманий, додалася пластика рухів та мізансцени, літературний текст про кохання та відповідні хореографічні

елементи. Так, зокрема, одним з цікавих прийомів слід відмітити залучення танцювальної пари з хору. Вона підкреслювала та підтримувала солістів, здійснюючи ілюстративно-символічну й, почасти, емблематичну функцію додаткового інформативно-контекстного «відеоряду». Саме на такому візуально-сценічному алгоритмі вибудовано хореографічну композицію на твір А. Бондаренка – «Ой чий то кінь стоїть». Враховуючи те, що хор займав у ній статичну позицію, основна увага була повернута до пари, котра дійсно грала мізансцену про «кохання з вечора до рання». Виразна міміка й акторська майстерність, втілена у поглядах і пластиці дуету виконавців – Діани Нодь та Олексія Греку, – створили фантастичний ефект, вибудований на тонкому синтезі флюїдного сприйняття чистого, високого кохання з легким шлейфом красивої, шляхетної пристрасті.

Такі ж мистецькі відкриття в площині поліваріантного синтезу акустичних та візуально-сценічних параметрів простежуються й в багатьох інших номерах проекту. Зокрема, під час виконання пісні «Туман яром» у присутніх в залі складалося враження, ніби й справді простелився туман. Цьому, значною мірою, сприяв візуальний перегляд гармонічної пластики рук і корпусу виконавців в момент співу. Якщо ж відмітити, що майже кожен твір, задіяний у проекті, виконували також і солісти, стає зрозумілим, що природно, саме на них була зацентрована основна увага режисера.

Наукова новизна. Проаналізовані в публікації мистецькі пошуки й експериментальні новації, виявлені у виконавській діяльності Академічного камерного хору «Хрещатик» можна розподілити за декількома параметрами:

- в площині ретельного і вдумливого врахування об'єктивних акустичних закономірностей, актуалізованих в реальних умовах концертно-сценічного виконавства (специфіка розташування ансамблевих та хорових груп, застосування принципів діалогічно-респонсорного та антифонного протиставлення різних ансамблево-хорових складів);

- в площині поліваріантного драматургічного синтезу, актуалізованого на перетині акустично-музичного, хореографічно-сценічного та поетико-декламаційного мистецького дійства;

- в площині хореографічної символіки та сюжетної емблематики;

- на рівні візуально-сценічних ефектів і специфічних засобів (застосування спеціальних екранів, фото- та відео-ряду, використання спеціальної освітлювальної апаратури /в прогнозованій перспективі лазерних тривимірних 3-D зображень та відповідних професійно розроблених комп'ютерних програм /) та ін.

Вищевказані параметри схематично можна систематизувати у вигляді наступної таблиці:

Таблиця

Мистецькі пошуки та експериментальні новації

	АКУСТИКА	ХОРЕОГРАФІЯ + СЦЕНОГРАФІЯ	ДРАМАТУРГІЯ
1	Акустичні властивості концертного залу, прогноз і врахування потенційно позитивних і негативних акустичних факторів під час репетиції і в процесі виконання	Просторово-сценічні властивості концертного залу, прогноз і врахування пов'язаних з ними потенційно позитивних і негативних факторів в процесі репетиції і концертного виконання	Драматургічна специфіка концерту (мистецького проекту). Врахування сценографічних і музично-репертуарних параметрів, алгоритму взаємодії аудіо-акустичного та відео-хореографічного рядів.
2	Акустично оптимальне розташування ансамблево-хорових груп і солістів під час виконання творів, необхідність зміни розташування хору і солістів в процесі виконання	Режисерсько-диригентська співпраця з метою оптимального застосування об'єктивних сценічно-акустичних властивостей залу та потенційних позитивів і негативів в процесі виконання	Спільна режисерська і диригентська діяльність, спрямована на вироблення музично-сценічної драматургічної концепції мистецького проекту (на рівні загальної виконавської стратегії та її окремих деталей)
3	Застосування принципів діалогічно-респонсорного та антифонного протиставлення	Застосування спеціальних екранів, фото-відео-ряду, спеціальної освітлювальної апаратури тощо.	Виокремлення семантично-значимих елементів музично-драматургічного розвитку в контексті загального хорового дійства.
4	Застосування різнометрових співвідношень, контрастних зіставлень	Формування різних рівнів хореографічної символіки та сюжетної емблематики: їх відповідність музично-образному змісту.	Створення складного багаторівневого алгоритму взаємодії хореографічної символіки й сюжетної емблематики з музикою.
5	Використання стереоефекту та інших специфічних прийомів і засобів	Принцип візуального розмежування різних пластів хореографічно-сценічної дії.	Синтез різних аудіо-візуальних параметрів в процесі формування драматургічних кульмінацій на різних етапах хорового спектаклю.

Висновки. Підсумовуючи проведене дослідження, спробуємо узагальнити основні положення, які характеризують його основні результати:

- Творча діяльність Академічного камерного хору «Хрещатик» розгортається в площині декількох жанрових та хронологічно-стильових ареалів, уособлених мистецькими досягненнями вітчизняної та зарубіжної музики минулого і сучасності.

- Фундаментальною основою мистецької діяльності Академічного камерного хору «Хрещатик» є експериментальні пошуки, спрямовані у площину творчого осягнення й переосмислення музично-сценічної інформації, запрограмованої в певному художньому задумі конкретного композитора.

- Одним з важливих факторів розвитку концертної діяльності є формування оптимальної мистецької концепції, котра, не порушуючи первинного авторського драматургічного концепту виконуваного твору збагатила його новими мистецькими барвами й відтінками.

- Невід'ємною складовою творчої діяльності колективу постає трансформація аудіовізуальних параметрів сценічного простору.

Розглянуті у статті питання потребують, безперечно, додаткового висвітлення, як у суто теоретичній площині, так і в контексті практичного застосування у різних формах сучасного хорового виконавства. З'ясування вказаних аспектів стане сутнісною основою наступних публікацій автора.

Література

1. Бенч-Шокало О.Г. Український хоровий спів: актуалізація звичаєвої традиції: навч. посіб. – К., 2002. – 439 с.

2. Дондик О. І. Репертуарна спрямованість концертної діяльності Академічного камерного хору «Хрещатик» в контексті розвитку сучасної української хорової музики (кінець 90-х років ХХ століття – початок ХХІ століття) / О. І. Дондик // Виконавська інтерпретація та сучасний навчальний процес: матеріали V Всеукр. наук.-практ. конф. (Луганськ, 13-14 берез. 2014 р.). – Луганськ: Вид-во ЛДАКМ, 2014. – с. 97 – 101.

3. Дондик О. І. Синтез жанрів у концертно-мистецькій діяльності Академічного камерного хору «Хрещатик» / Дондик О. І. // Україна – Греція: духовна спільність, наукові контакти, культурні зв'язки: Зб.наук.пр. / [упор.: В. А. Личковах, Л. В. Терещенко-Кайдан, З. О. Босик]. – К.: НАККіМ, 2014. – С.144–150.

4. Ковалик П. А. Хорове виконавство як феномен творчої взаємодії (з досвіду Київської хорової школи) : автореф. дис. канд. мистецтвознавства : 17.00.03 – музичне мистецтво / П. А. Ковалик. – К., 2002. – 26 с.

5. Коробка Т.С. Комунікаційний процес у хоровому виконавстві як складна система творчих взаємозв'язків // Науковий вісник національної музичної академії України ім. П.І. Чайковського: Зб. статей. – Вип. 106: Культурологічні аспекти сучасного музичного дискурсу. Пам'яті Л. К. Каверіної. – К., 2013. – С.377- 392.

6. Лащенко А.П. Українське хорове мистецтво ХХ ст. / А. Лащенко // Науковий вісник НМАУ ім. П.І.Чайковського. Музичне виконавство. Вип. 14. – К.; 1999. – С.18-31.

7. Лащенко А.П. Хоровая культура: аспекты изучения и развития / А.П. Лащенко. – К. : Муз. Україна, 1989. – 136 с.

8. Мартинюк А. К. Диригентсько-хорові школи в Україні і світі / А. Мартинюк // Теоретичні та практичні питання культурології : зб. наук. статей. – Вип.. 3. – Запоріжжя: ЗДУ, 2000. – С. 106–112.
9. Пигров К.К. Руководство хором / К.К. Пигров [вступ. ст. К.Б. Птицы]. – М.: Музыка, 1964. – 220 с.
10. Ткач Т. С. Деякі теоретичні аспекти музичної комунікації у сфері хорового виконавства // Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського: 36 статей. – Вип..74: Естетика і практика сучасної мистецької освіти. – К., 2008. – С.50–57.
11. Чесноков П. Хор и управление им / П.Чесноков. – М.: ГМИ, 1961. – 239 с.

References

1. Bench-Shokalo O.G. (2002). Ukrainian choir singing: actualisation of a tradition. Kyiv: [in Ukrainian].
2. Dondyk ,O.I. (2014). The repertory direction of the concert activity of the Academic Chamber Choir “Khreschatyk” in the context of modern Ukrainian choral music development (late 90s of the 20th century and the beginning of the 21st century). LDKM, 97-101 [in Ukrainian].
3. Dondyk, O.I. (2014). The synthesis of genres in the concert and artistic activities of the Academic Chamber Choir “Khreschatyk”. Ukraina - Gretsia: dukhovna spilnist, naukovi kontakty, kulturni zviazky, Kyiv: NAKKIM, 144-150 [in Ukrainian].
4. Kovalyk, P.A. (2002). The Chorus performance as the phenomenon of the creative interaction (from the Kyiv Chorus School experience). Abstract of the PhD diss. (Arts), Tchaikovsky National Music Academy of Ukraine [in Ukrainian].
5. Korobka, T.S. (2013). The communication process in the choral performance as a complicated system of relationship. Naukovyi visnyk Natsionalnoi muzychnoi akademii im. P.I. Chaikovskoho , 106, 377-392 [in Ukrainian].
6. Laschenko, A.P. (1999). Ukrainian chorus art of XX cent. Naukovyj visnyk, 14, 18-31 [in Ukrainian].
7. Laschenko, A.P. (1989). Choral culture : aspects of learning and development. Muzychna Ukrayina, 136 [in Ukrainian].
8. Martynyuk, A.K. (2000). Conductor-choir school in Ukraine and the world. Teoretychni ta practychni pytannya kulturologiyi, 3, 106-112 [in Ukrainian].
9. Pigrov, K.K. (1964). Chorus management. Moskva: Muzyka [in Russia].
10. Tkach, Yu.S. (2008). Some theoretical aspects of musical communication in choral performance. Naukovyi visnyk Natsionalnoi muzychnoi akademii im. P.I. Chaikovskoho, 74, 50-57 [in Ukrainian].
11. Chesnokov, P. (1961). Chorus and management. Moskva: GMI [in Russia].